

**GLOBALLASHUV SHAROITIDA BANK XIZMATLARINI
RAQAMLASHTIRISH VA ULARNING SAMARADORLIGI**

Ochilov Abbos Shokir o'g'li

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi

Biznes va tadbirkorlik Oliy biznes maktabi,

Global Menejment magistr tinglovchisi

ish joyi : "Turon bank" ATB

Annotatsiya: *Mazkur maqolada globallashuv sharoitida bank xizmatlarini raqamlashtirish jarayonlari va ularning moliyaviy tizim samaradorligiga ta'siri ilmiy jihatdan tahlil qilingan. Bank sohasida raqamli texnologiyalarni joriy etishning institutsional, iqtisodiy va texnologik omillari ochib berilgan hamda O'zbekiston bank tizimi misolida raqamlashtirishning amaliy natijalari baholangan. Shuningdek, raqamli bank xizmatlari orqali xizmat sifati, tezkorlik va shaffoflik darajasining oshishi, operatsiya xarajatlarining kamayishi hamda mijozlar maydonining kengayishi kabi omillar ilmiy asoslangan holda yoritilgan.*

Kalit so'zlar: *Globallashuv, raqamli bank, fintex, bank xizmatlari, moliyaviy samaradorlik, elektron to'lovlar, raqamli transformatsiya, innovatsion texnologiyalar.*

Abstract: *This article scientifically analyzes the process of digitalization of banking services in the context of globalization and its impact on the efficiency of the financial system. The institutional, economic, and technological factors influencing the introduction of digital technologies in the banking sector are examined, and the practical outcomes of digital transformation are evaluated using the example of Uzbekistan's banking system. The study highlights how digital banking enhances service quality, speed, transparency, reduces operational costs, and expands customer accessibility, thereby strengthening the overall efficiency and sustainability of the banking sector.*

Keywords: *Globalization, digital banking, fintech, banking services, financial efficiency, e-payments, digital transformation, innovative technologies.*

Kirish

Hozirgi globallashuv sharoitida iqtisodiy tizimlarning raqobatbardoshligi jahon miqyosida texnologik taraqqiyotga moslashish bilan bog'liq bo'lib bormoqda. Bank sohasi esa ushbu jarayonning eng faol ishtirokchilaridan biri hisoblanadi. Raqamlashtirish bank xizmatlarini modernizatsiya qilishning asosiy strategik yo'nalishi sifatida namoyon bo'lib, u xizmat ko'rsatish jarayonlarini avtomatlashtirish, qaror qabul qilish tizimlarini optimallashtirish va mijozlarga yo'naltirilgan modelni shakllantirishga xizmat qilmoqda.

Natijalar

Nazariy manbalarga ko'ra, raqamli transformatsiya bank sohasida faqat texnik yangilanish emas, balki institutsional va boshqaruv madaniyatining tubdan yangilanishidir

(Schwab, 2016). Shu ma'noda, bank xizmatlarini raqamlashtirish jamiyatning moliyaviy munosabatlariga ta'sir etuvchi muhim omil sifatida qaraladi.

Raqamlashtirish – bu axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini tatbiq etish orqali moliyaviy xizmatlarni tezkor, xavfsiz va qulay shaklda taqdim etish jarayonidir. Ilmiy adabiyotlarda raqamli bank tizimi quyidagi xususiyatlar bilan ta'riflanadi:

- xizmatlarning onlayn shaklda taqdim etilishi;
- sun'iy intellekt va big data texnologiyalaridan foydalanish;
- raqamli identifikatsiya va masofaviy xizmat;
- fintex yechimlari orqali integratsiyalashgan xizmatlar.

Vives (2019) ta'kidlashicha, raqamli bank tizimi iqtisodiy samaradorlikni oshirish bilan birga, risklarni boshqarish imkoniyatlarini ham kengaytiradi.

So'nggi yillarda O'zbekistonda bank sohasini raqamlashtirish davlat siyosati darajasiga ko'tarildi. Qator tijorat banklari mobil ilovalar, internet-banking xizmatlari, QR-kod orqali to'lovlar, masofaviy hisob ochish va elektron kreditlash tizimlarini joriy etdi. Uzcard, HUMO, Payme, Click, Apelsin kabi platformalar moliyaviy muomalalarning ajralmas qismiga aylandi.

Banklarda avtomatlashtirilgan skoring tizimlari, chat-botlar, blokcheyn asosidagi xavfsiz to'lov platformalari va raqamli imzo texnologiyalari keng joriy etilmoqda. Bu jarayonlar xizmatlarning sifatini oshirish bilan birga, inson omillariga bog'liq xatolarni qisqartirishga xizmat qilmoqda (OECD, 2021).

Muhokama

Raqamlashtirish bank tizimi samaradorligiga quyidagi yo'nalishlarda ijobiy ta'sir ko'rsatadi:

1. Operatsion xarajatlarni kamaytirish
2. Xizmat ko'rsatish tezkorligini oshirish
3. Mijozlar qoniqish darajasini yuksaltirish
4. Moliyaviy shaffoflikni ta'minlash
5. Xizmatlar geografiyasini kengaytirish

Arner va boshqalar (2017) fikriga ko'ra, raqamli bank tizimlari iqtisodiy barqarorlik va institutsional moslashuvchanlikni kuchaytiradi.

Shu bilan birga, raqamlashtirish jarayonida quyidagi muammolar kuzatilmoqda:

- raqamli savodxonlikning past darajasi;
- kiberxavfsizlik tahdidlari;
- infratuzilmaning noteng rivojlanishi;
- huquqiy bazaning takomillashmaganligi.

Bu muammolarni bartaraf etish uchun davlat, banklar va IT sohasi o'rtasida tizimli hamkorlik talab etiladi.

Xulosa : Globallashtirish sharoitida bank xizmatlarini raqamlashtirish moliyaviy tizim samaradorligini oshirishning muhim omili sifatida namoyon bo'lmoqda. O'zbekiston misolida tahlil qilingan jarayonlar raqamli texnologiyalarni joriy etish bank xizmatlarining

sifatini oshirishi, iqtisodiy barqarorlikni mustahkamlashi va milliy bank tizimining global moliyaviy maydonda raqobatdoshligini ta'minlashini ko'rsatdi. Ilmiy jihatdan asoslangan va bosqichma-bosqich amalga oshiriladigan raqamli transformatsiya strategiyasi mamlakatning uzoq muddatli iqtisodiy taraqqiyoti uchun muhim ahamiyat kasb etadi.

REFERENCES

1. Schwab, K. (2016). *The Fourth Industrial Revolution*. World Economic Forum.
2. Vives, X. (2019). Digital disruption in banking. *Annual Review of Financial Economics*.
3. Arner, D. W., Barberis, J., Buckley, R. P. (2017). FinTech and the future of finance. *Journal of Banking Regulation*.
4. OECD. (2021). *Digital Transformation in Financial Services*. OECD Publishing.
5. World Bank. (2022). *Digital Financial Services and Economic Development*. Washington, DC.
6. Davletyarov M. A., Suyunov D., Kenjabaev A. T. Digitalization of the economy: concepts, problems and implementation strategy // *Spectrum Journal of Innovation, Reforms and Development*. – 2023. – T. 12. – C. 209-218.
7. Davletyarov M. A., Suyunov D., Kenjabaev A. T. state regulation of digital transformation of the economy // *American Journal of Business Administration, Economics and banking*. – 2023. - T. 9. - S. 145-150.
8. Suyunov D. X. Improving the introduction of a corporate management mechanism into the development of the business environment. i. f. D. diss // I. f. D. it is written to obtain a scientific degree in diss. – 2008. - T. 261.
9. Olimovich A. K., Butabaev M., X. S. D. project management in the strategic management system of the company // *Galaxy International interdisciplinary research journal*. – 2023. - T. 11. – №. 7. - S. 40-44.
10. Suyunov D., Khoshimov E. In modern conditions, the main directions of development of the corporate management system in Uzbekistan // *economy I innovationie tehnologii*. – 2019. – №. 4. - S. 197-210.
11. Davletyarov M. A., Suyunov D., Kenjabaev A. T. state regulation of digital transformation of the economy // *American Journal of Business Administration, Economics and banking*. – 2023. - T. 9. - S. 145-150.
12. Suyunov D. K. scientific basis for the implementation of the compliance control system in corporate enterprises // *American Journal of Management and economics news*. – 2021. - T. 3. – №. 06. - S. 138-145.